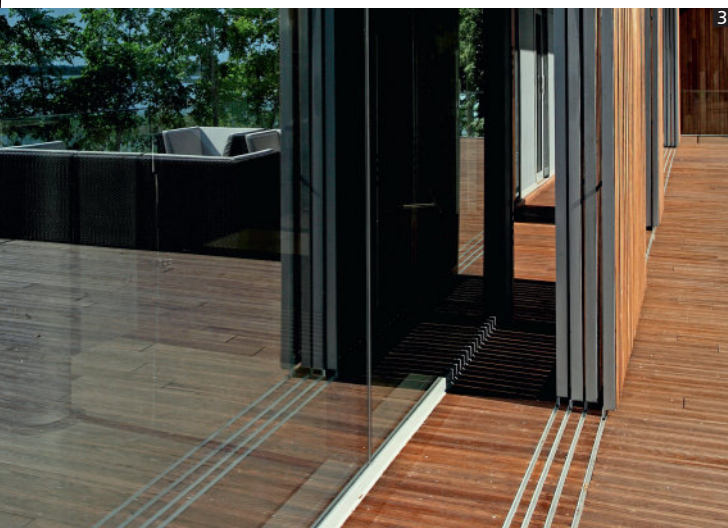


Māja ir kā hameleons – no katras puses tā izskatās citāda un rada atšķirīgu iespaidu par neredzamo ēkas daļu. Un no katras puses tā ir vienkārši skaista, bez patosa, jebkurā diennakts un gada laikā. Nekonkurē ar ainavu, vecajiem kokiem un ezeru jebkurā tā garastāvoklī. Drīzāk – ar savu eleganto formu apliecina pietāti pret dabas mieru vai dusmām.



Arhitekts Juris Mitenbergs (AB3D):

«Būdami mūsdienīgi cilvēki ar mūsdienīgu dzīvesveidu, saimnieki izvēlējās arī mūsdienīgu arhitektūras valodu,» stāsta arhitekts. «Ne tornišus, ne drupas, ne šķūņus, bet arhitektūru, kuras atslēgas vārdi ir funkcionalitāte, praktiskā pielietojamība, formu valodas tīrība, jaunās tehnoloģijas, materiālu vienkāršība un – arhitekta rīcības brīvība. Vēlējāmies radīt emocionāli iedarbīgu, videi un ainavai draudzīgu, tehniski realizējamu arhitektūru ar matemātiski precīzi īstenotu funkciju. Bija interesanti, izmantojot vienkāršas formas, iedzīvināt arhitektūrā emocijas un, domājams, izdevās panākt mums svarīgo – arhitektūras skulpturālo spēju atklāties un mainīties atkarībā no skatpunkta jeb telpas un formas, uztveres relativitātes atkarībā no vērotāja atrašanās vietas. Izmantojot pamatformas – taisnstūri, taisnstūra paralēlskaldni – un to transformācijas iespējas, meklējām iespēju atrast jaunus, varbūt pat neatpazītus risinājumus pazīstamajā.»



Dosjē

Arhitekts Juris Mitenbergs

- Beidzis RTU Arhitektūras fakultāti. Strādājis arhitektu birojos 5. avēnija, Sīlis, Zābers un Kļava, kopā ar arhitektu G. Grabovski dibinātajā birojā MG arhitekti. Kopš 2000. gada vada a/b AB3D.
- Pēdējo gadu pazīstamākie darbi – atpūtas centrs GO Planet Rīgā, tiesu ēka Madonā, dzīvojamais komplekss Čiekurkrastī Ādažos (saņēmis godalgotu vietu starptautiskajā arhitektūras konkursā MIPIM Architectural Review FUTURE PROJECTS AWARDS 2008 dzīvojamo māju kategorijā), privātmājas Rīgā, Rīgas rajonā, Alūksnē. Dzīvokļu rekonstrukcija un interjers.
- Viens no arhitektūras izstāžu organizētājiem Londonā LFA 2010 un Ukrainā. Starptautisku arhitektūras balvu laureāts, tostarp – viens no konkursa Europe 40 Under 40 2009 uzvarētājiem.

1 Lielu lapukoku rinda, kas apbrīnojamā veidā aug pašā ūdens malā, dabiski aizsargā māju no dažkārt negantām ezera vētrām. Alūksnes ezers ir liels kā jūra un pie krasta arī sekls kā jūras līcis, tāpēc krastu ar dziļumu savieno pontons.

2 Arhitektoniskais risinājums vienlaikus ir gan kompakts, gan monumentāls, ko uzsver ieejas zona – pilona formas nojume ar autostāvvietas funkciju. **3** **4** Pret sauli un psiholoģiski smagajiem stikliem diennakts tumšajā laikā (un protams, konceptuāli – tēla pilnībai) visus stiklojumus pilnībā aizklāj ar lielām sabīdāmām žalūzijām. Mājas aizslēgšanai saimnieku prombūtnes laikā paredzēti iebūvētie automātiskie slēgi.



Interjerā dominē betons, stikls un pretstatā – silts un *garsīgs* koks, karamelizētais bambuss. Vēsa – tāds ir pirmais iespaids, un pamatoti, kad aiz loga pelēka ainava. Atliek uzspīdēt saulei, un interjera tonkārtā un garastāvoklis brīnumaini mainās.



← Mājas dzīvojamais stāvs ir caurspīdīgs, un šo caurspīdību izceļ arī stikla starpsienas un uzsvērtie atspulgi, piemēram, speciāli izgatavotie spoguļi pie ēdamgalda.

mantot dažādi. Terases ir gan plašas un atvērtas, gan segtas lodžiju tipa, kurām pēc lietotāja vēlmēm un ieskatiem var viegli mainīt raksturu un izmantošanas veidu. Savukārt mājas aizsargājošā *aizmugure* terasēs rada intīmu un psiholoģiski drošu atmosfēru.

«Sākotnēji domas par apdzīvojamo jumtu nebija, jo Alūksne ir anomālā zona,» smejas arhitekts. «Tē gan sniegs ir ilgāk, gan rudens iestājas ātrāk. Tomēr būvniecības laikā, uzkāpjot uz jumta, atklājās tik elpu aizraujošs un citāds skats uz apkārtni, ka jau procesā nolēmām izveidot apdzīvojamo jumtu.» Tā radās trešais mājas līmenis – jumts tapa par skaisto skatu platformu, vietu vēja ķeršanai šūpuļtīklā un viesu pārsteigšanai saviesīgos vakaros.

VISS OTRĀDI

Ainava pie ezera gandrīz nav izmainīta – reljefs bija kalnains, cik nu tas Latvijā iespējams. Ilgi spriests: iet uz augšu vai leju, kamēr nolēma – lai māja no ceļa neizskatītos pārāk liela, kalns nedaudz parakts un guļamais stāvs *iesēdināts* apakšā, pie paša ūdens. Tādējādi iznācis otrādi, nekā ierasts – dzīvošanās notiek augšstāvā, bet gulēšanai atvēlēts apakšstāvs.

Juris Mitenbergs to dēvē par apvērstās telpu kārtības principu, jo guļamistabas un citas privātās telpas, arī kamīna, vīna un tehniskās telpas izvietotas pirmajā, bet dzīvojamās telpas ar virtuvi un mājas publiskā daļa – otrajā līmenī.

Lai gan ir brīvdienu māja, tā atbilstoši saimnieku funkcionālajām prasībām aprīkota ar visām mūsdienu ekstrām, sākot ar *gudrās mājas* sistēmu un beidzot ar jaudīgu elektrības ģeneratoru.

Ēkas konstruktīvajā un apdares koncepcijas pamatā – stabili, ilglaicīgi un vizuāli tīri materiāli: betons, stikls un termokoks (krāsnis karsēts koks, kas pēc apstrādes ne uzņem, ne atdod mitrumu, ar vienmērīgi brūnu toni visā masā). ►

ANOMĀLĀ ZONA

Mūsdienīgā villa Alūksnes ezera krastā bija viens no interesantākajiem un labākajiem privātmāju projektiem šogad Latvijas Arhitektūras gada balvai izvirzīto darbu vidū un jau paspējusi iemantot modernās lauku muižas apzīmējumu. *Dzelmes* tiešām var pretendēt uz šo statusu, jo atrodas plašā lauku īpašumā, – bez modernās jaunpienācējas ainaviskajos ezera krasta pauguros vairāku hektāru platībā izvietojušās dažādas nozīmes un laikmetiskās piederības ēkas.

Pirms vairākiem gadiem saimnieki, kuru ikdienas dzīve rit galvaspilsētā, atklājuši savu piederību šai vietai un sajutuši nepieciešamību ieguldīt savu artavu ģimenes dzimtās puses sakopšanā, vienlaikus ieguldot arī Latvijas mūsdienu arhitektūras attīstībā. Jaunā ēka ir moderna lauku villa, uzbūvēta veciem kokiem bagātīgi apaugušā paugurā pašā ezera krastā, projektēta tā, lai dabiski iekļautos apkārtnes un esošo ēku sistēmā, taču vienlaikus izceltos kā īpašuma kompleksa galvenais elements.

387 kvadrātmetru lielā, precīzā ģeometrisku formu kompozīcijā risinātā divu līmeņu ēka organiski un pat gleznieciski iekļūst ainavā ar ierakšanas metodi – no piebraucamās puses ēka parādās kā vienkārša apjoms, (kas patiesībā ir uz cokola uzsēdināts otrais stāvs jeb dzīvojamā zona), bet ēkas struktūra ar plašajām terasēm *nolasāma* ezeram pievērstajā fasādes pusē.

Nozīmīgs funkcionālais elements ir āra terases – ar atšķirīgiem līmeņiem, izmēriem un slēģiem tās iespējams iz-



Grīda – smilšu betona granīta šķembu maisījums, kas pēc uzklāšanas pulēts līdz teju spoguļvirsmas spīdumam. Aiz rīgipša griestiem paslēptas *gudrās mājas* tehniskās sistēmas.

evita kamīni



kamīni



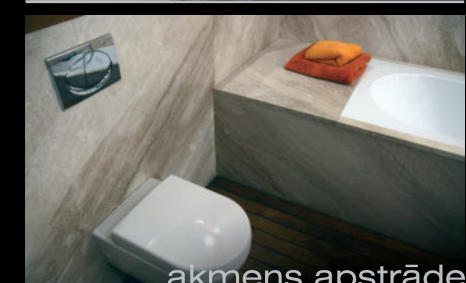
kamīnkrāsnis



krāsnīņas



dūmvadi



akmens apstrāde



montāža, serviss



Pret sauli un psiholoģiski smagajiem stikliem diennakts tumšajā laikā (un protams, konceptuāli – tēla pilnībai) visus stiklojumus pilnībā aizklāj ar lielām sabīdāmām žalūzijām. Mājas aizslēgšanai saimnieku prombūtnes laikā paredzēti iebūvētie automātiskie slēgi.



► Interjers veidots dziļā saskaņā ar eksterjeru un pietāti pret ēkas arhitektūru – arī te dominē stikls, betons, koks un monohromā krāsu gamma. Neviens aktīvs krāsu laukums nenovērš uzmanību, pat māksla ne.

Lielās mēbeļu grupas — skapji, gultas, virtuve — ir projekta sastāvdaļa un neļauj interjeram zaudēt saikni ar arhitektūru. Galdniecības darbos un mēbeļu izgatavošanā savu izcilību pierādīja vietējie ražotāji. Dažas mēbeles gan pasūtītas no pazīstamiem dāņu ražotājiem, tomēr arhitekts jau spējais nožēlot, ka nepasūtīja visas mēbeles galdniekiem... ■

Pie mājas strādāja

Projekta inženieri: *Būve un forma*

Elektrotikli, zibensaizsardzība, vājstrāva: *Daina EL, MCD, Ecom*

Betonēšanas darbi: *BM Būve*

Ūdensvads, kanalizācija, apkure, vēdināšana: *Rubate*

Apkures sistēma: *Heliotherm Baltics*

Metālkonstrukcijas: *AMS*

Stiklotās konstrukcijas: *Arčers*

Ēkas ārējā apdare: *Celtcom*

Bruģēšanas darbi: *Alūksnes bruģakmens*

Termokoks: *Timbercentre*

Interjerā izmantoti

Iekšējā apdare: *MS Grīdas, Pelēks Dekors Design*

Mēbeles, kāpnes: *Kante*

Kamīni: salons *Agni*

Apgaismes tehnika: *Alīna Šmucere, Misura*

Mēbeles: *Kate, San Marco*

Dekoratīvais krāsojums: *Leons Podgaikis*

Santehnika: salons *Objekts, Hals Trading, mc²*

Flīzes: salons *Objekts, H&L studija, Krassky*

Virtuve: *Image House*

Stikla starpsienas, spoguļi: *Andris Jansons, Glain*

Tehniskas ziņas par ēku

Divi stāvi ar ekspluatējamu jumta **terasi** (32,5 metrus gara un 15,5 metrus plata).

Mājai ir seklie stabveida (zem kolonnām) un lentveida (zem dzelzsbetona sienām) **pamati**.

Sienas – monolītā dzelzsbetona, **ārsienas pīrāga** biezums – 45 cm. Telpu **starpsienas** – monolītā dzelzsbetona (nesošās) un kermazītbloku (nenesošās); **pārsegums** – monolītais dzelzsbetons. **Ārējā apdare** – termiski apstrādāti koka dēļi, monolītais dzelzsbetons.

Jumts – monolītais dzelzsbetons (segumi – bituma ruļļu materiāls *ICOPAL Super Polar* vai terases dēļu klājs).

Apkure – sistēmas siltumnesējs – ūdens no siltumsūkņiem ar parametriem 45/35°C. Guļamistabās sildķermeņi – *Jaga* konvektori *MICA*, pārējās telpās – siltās grīdas. Papildu apkurei, kā arī dzesēšanai – fankoili.

Ūdensapgāde – artēziskais urbums.

Kanalizācija – bioloģiskā attīrīšanas iekārta *RetroFAST*.

i
Arhitekts Juris Mitenbergs,
ab3d@ab3d.lv, www.ab3d.lv,
tālr. 29258327

MŪSU PUDELE IR KĀ ROKASSPIEDIENS.

Līdzīgi kā rokasspiediens atklāj cilvēka personību, tā arī Grant's neatkārtojamā pudeles forma, ko Jūs sajūtat, turot to plaukstā, atklāj Grant's viskija atšķirīgo raksturu un tā unikālo vēsturi – pirms vēl esat to nogaršojis.



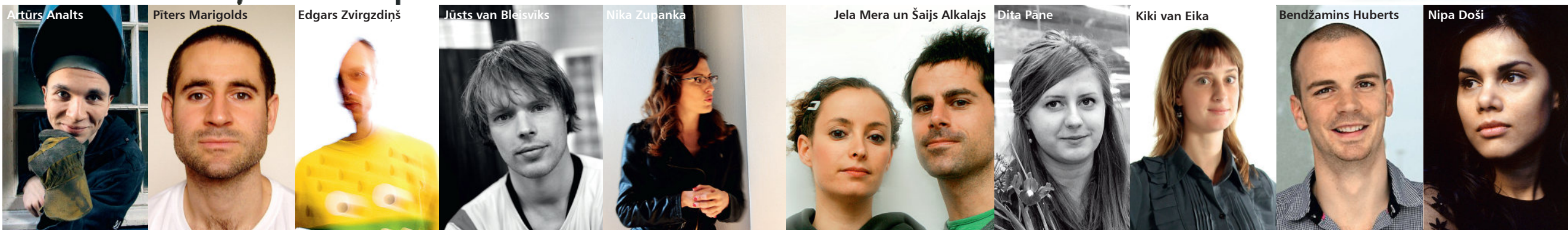
PASKATIES UZ DZĪVI CITĀDĀK. **GRANT'S.**
www.grantswhisky.com

ALKOHOLA LIETOŠANA IR KAITĪGA VESELĪBAI

AR ATGRIEŠANOS REALITĀTĒ!

TEKSTS KRISTĪNE ŠTERNBERGA
FOTO NO PUBLICITĀTES MATERIĀLIEM UN DEKO ARHĪVA

Jaunākās dizaineru paaudzes ienākšana lielajā nozares tirgū notiek bez lauru vainagiem un optimistiskiem gaišas nākotnes solījumiem. Drīzāk tas ir klusi un pamazām, apzinoties realitātes skarbo dabu – nozares lēno atkopšanos pēc pasaules finanšu nedienām, sīvo konkurenci dizaineru vidē un apbrīnojama talanta nepieciešamību.



NO KURIENES JAUNIE NĀK

Dizaina skolas nebija vēl kārtīgi iejutušās jomas teju nerobežotā uzplaukumā, kad tās pārsteidza globālās ekonomikas izmaiņas. Tās tobrīd plānoja un tikko vēra vaļā jaunas nodaļas, kur grasījās sagatavot dizainerus mūžam bagātībā slīgstošā luksusa tirgum. Kā zināms, finanšu krīzes sekas visskarbāk skāra tieši šo tirgus daļu. Taču labi iesmērētie rati turpina griezties. Tiek apgalvots, ka jaunajos, daudz skarbākajos biznesa apstākļos tieši luksusa zīmoliem nepieciešami izcili izglītoti un tirgus segmenta specifiku izprotoši dizaineri. Bagātie zīmoli arī atbalsta sev sagatavotos jaunus dizainerus un dod iespēju izpausties savās ražotnēs. Rezultāti bija redzami, piemēram, Lozannas Dizaina un mākslas universitātes luksusa zīmolu dizaineru kursa un franču kristāla Baccarat izstādē Milānas dizaina nedēļā.

Arī konceptuālā dizaina citadele Eindhovenas Dizaina akadēmija, galeriju dizaina tirgum sašķoboties, kura ratam griezties palīdzēja jaunie dizaineri, kas balansēja uz dizaina un mākslas robežas, savas līdera pozīcijas nav zaudējuši.

Joprojām liela daļa starp jaunajiem aktuālajiem dizaina jomas vārdiem ir Eindhovenas absolventi. Vien mainījušies uzsvāri, un spēcīgi attīstītais konceptuālais jūliet lieta šķietami pavisam ikdienišķu un sadzīvīsku uzdevumu risināšanā. Lai arī prestižas dizaina skolas beigšana ir labs handikaps, uzsākot patstāvīgās profesionāla gaitas, starp aktuālajiem jaunajiem dizaineriem ir arī krietns skaits mazāk zināmu skolu absolventu.

KO JAUNIE DARA

Salīdzinot ar dizaineriem, kas vēl pirms pāris gadiem tirgū ienāca, jauno censoņu darba uzdevumi ir būtiski mainījušies. Ir notikusi atgriešanās realitātē, un vēl nesen teju no katra jaunā dizainera mutes dzirdētā augstprātība – es tirgus prasībām nepakļaušos, man gala lietotājs nav svarīgs, es daru, ko gribu, man dizains ir mākslinieciska pašizpauzme – tagad šķiet galīgi nevietā. Jaunās zvaigznes nodarbojas ar it kā pavisam vienkāršu lietu radīšanu – atkal jaunas lampas, krēsla, sadzīves nieku dizainēšanu, turklāt to visu cenšoties nesamākslot, bet gan pārsātināto tirgu

pārsteigt ar vienkāršību, saprotamību un gaišu mīlīgumu. Tieši pēc tā ir noilgojušies pēckrīzes tirgus pircēji. Protams, zaļais dizains ir joprojām aktuāls. Nu visi esam tā pieraduši, ka reti kurš dizainers zaļo kārti centīsies izspēlēt kā galveno. Draudzīgums videi ir obligāts priekšnoteikums, kura nepieciešamība netiek pat apspriesta. Jaunie dizaineri arī kāri metas risināt globālas sociālas problēmas. Taču tas ir komplicēts uzdevums, kura rezultātus varēs, ja izdosies, skatīt vien tālākā nākotnē. Dizaina jomas attīstību skaidri iezīmē Brit Insurance dizaina balvas pēdējo gadu laureāti – dators par 100 dolāriem Āfrikas bērniem, radikāli jauna dizaina kontaktdakša angļu elektrības tīkla instalācijām un inovatīvs elektrību taupošas spuldzītes dizains. Tāds tad ir nākotnes dizaina stāru darbības lauciņš.

KĀDI JAUNIE IR

Pēc studijām reti kurš mūsdienu jaunais spīdekļis grib stažēties pie nopelniem bagāta nozares profesionāļa un strādāt kāda pakļautībā. Jaunie dizaineri dibina savas studijas, ērtības labad bieži vien vairāki kopā īrē darbnīcu

telpas. Dizaineri strādā arī duetos, veiksmīgi apvienojot divu galvu gudrību viena mērķa labad. Nereti dizaineru dueti ir pāri ne tikai darbā, bet arī dzīvē. Tikmēr daudzskaitlīgas apvienības un domubiedru grupas ir retas parādības. Mūsdienu jaunie ir apveltīti ar lielu devu pašiniciatīvas. Viņi negaida, kad kāds ražotājs nosapņos par jaunā censoņa esamību un piedāvās izstrādāt sapņu mēbeles dizainu. Būtiskā jaunā veiksmīnīka īpašība ir prasme sevi un savas idejas pārdot ražotājam un vēlāk arī lietotājiem. Taču mūsdienu jaunajiem dizaineriem ir arī lielāka iespēja tikt pamanītiem, jo tirgū arvien lielāka nozīme ir ražotājiem producentiem. Tās ir nelielas kompānijas, kas atvērtas eksperimentiem un gatavas uzņemties risku, lai tirgū virzītu arī nezināmu vārdu ģeniālas idejas, turklāt bez tradicionāliem ražotājiem raksturīgiem vienas rūpnīcas tehnoloģiskajiem ierobežojumiem. Producenti piemeklēs pat vairākus ražotājus, lai ideju varētu realizēt un nogādāt pie pircējiem. Vien tāds sākums kā ģeniāla ideja. Bez tās jaunais censonis lemts profesionālai neveiksmei. ■

SEKO DEKO

1 Nika Zupanka
(Nika Zupanc)

Lampa Lolita, raž. Moooi

2 Bendžamins Huberts
(Benjamin Hubert)

Lampa Loom, raž. Zero

3 Doshi & Levien jeb
Nipa Doši (Nipa Doshi)
un Džonatans Levins
(Jonathan Levien)

Krēsls Paper Planes,
raž. Moroso

4 Artūrs Analts
Plaukts Wow

5 Edgars Zvirgzdiņš
Festivāla Zemlika grafikas
dizains

6 Kiki van Eika
(Kiki van Eijk)

Dekoratīvs objekts Sapnis
galerijai Dilmos

7 Pīters Marigolds
(Peter Marigold)

Galds un sols Palindrome
galerijai Dilmos

8 Raw Edges jeb
Jela Mera (Yael Mer)
un Šaijs Alkalajs
(Shay Alkalay)

Sols Plaid Benches
galerijai Dilmos

9 Dita Pāne
Dekoratīvie vadi Krellītes

10 Jūsts van Bleisviks
(Joost van Bleiswijk)

Dekoratīvs objekts
galerijai Dilmos